

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci rozhodl v senátu složeném z předsedkyně

Mgr. Lucie Trejbalové a soudců Mgr. Karolíny Tylové, LL. M. a Mgr. Zdeňka Macháčka ve věci

žalobce: X
bytem X

proti

žalovanému: **Krajský úřad Libereckého kraje**
sídlem U Jezu 642/2a, Liberec 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 11. 2018, č. j. X

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce se domáhá zrušení shora označeného rozhodnutí žalovaného, kterým bylo zamítnuto jeho odvolání a potvrzeno rozhodnutí Magistrátu města Liberec, odbor správní a živnostenský (dále jen „správní orgán I. stupně“) ze dne 31. 8. 2018, č. j. X. Tímto rozhodnutím správní orgán I. stupně podle § 12 odst. 1 písm. c), odst. 2 zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech (dále jen „zákon o evidenci obyvatel“), zrušil žalobci údaj o místu trvalého pobytu na adrese X
2. Správní řízení bylo zahájeno dne 26. 10. 2016 na návrh X. Ten k návrhu doložil žádost o doplnění údajů v evidenčním listě, ve kterém paní X oznámila, že spolubydlící osobou je X; výpis z obchodního rejstříku, podle něhož je X jediným společníkem a jednatelem společnosti X, dle výpisu z katastru nemovitostí vlastníci pozemek p. č. X v k. ú. X, jehož součástí je dům č. p. X; dále nájemní smlouvu mezi společností X a X o pronájmu bytu č. X v domě č. p. X na adrese X. V návrhu jako důvod zániku užívacího práva uvedl změnu spolubydlící osoby v evidenčním listu a jako svědkyně označil X.
3. Po provedení ústního jednání dne 23. 11. 2016 a svědecké výpovědi X konané mimo ústní jednání dne 29. 11. 2016 správní orgán I. stupně opakovaně rozhodl o zrušení údaje o místu trvalého pobytu žalobce (rozhodnutí ze dne 6. 12. 2016 a 16. 4. 2018). K odvolání žalobce žalovaný tato rozhodnutí zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení (rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 1. 2018 a 8. 6. 2018).
4. V dalším průběhu řízení se dne 25. 7. 2018 konalo ústní jednání, k němuž se žalobce nedostavil. Navrhovatel uvedl, že společnost X je vlastníkem nemovitosti na uvedené adrese, první dva roky probíhala rekonstrukce celého domu kromě bytu, kde bydlel X (otec žalobce), a v roce 2010 byla smlouva o nájmu převedena na paní X a pan X starší se odstěhoval. Paní X jako spolubydlící osobu oznámila dceru X, nikdo jiný se na uvedené adrese nezdržuje. V protokolu bylo poznamenáno, že návrh byl doplněn o některé údaje dne 25. 7. 2018. Ze zadní strany návrhu vyplývá, že doplnění se týkalo upřesnění toho, že X podává návrh jako jednatel společnosti X a žádost o zrušení údaje o místu trvalého pobytu se týká X, nar. X
5. Rozhodnutí ze dne 31. 8. 2018 o zrušení údaje o místu trvalého pobytu žalobce správní orgán I. stupně zdůvodnil tím, že otec žalobce, který dával souhlas k přihlášení žalobce, jež je na adrese trvale hlášen od 13. 3. 1996, se v roce 2010 z uvedené adresy odstěhoval. Svědeckou výpověď X měl správní orgán I. stupně za prokázané, že žalobce objekt minimálně pět let neužívá. Správní orgán I. stupně tak měl v souladu s § 12 odst. 1 písm. c) zákona o evidenci obyvatel za splnění obě podmínky pro zrušení trvalého pobytu.
6. Žalobcovo odvolání ze dne 5. 10. 2018, doplněné dne 8. 11. 2018, žalovaný zamítl žalobou napadeným rozhodnutím ze dne 23. 11. 2018. Žalovaný konstatoval, že navrhovatel společnost X je byl oprávněn k podání návrhu. Dále uvedl, že žalobce byl na adrese k trvalému pobytu přihlášen se souhlasem svého otce, získal tak pouze odvozený užívací titul, originální užívací právo mu nevzniklo. S odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 11. 2014, sp. zn. 10 As 125/2014, dovodil, že není potřeba prokazovat zánik užívacího práva, které nikdy nevzniklo, na zákonnou podmínku prokázání zániku užívacího práva podmiňující zrušení údaje o místu trvalého pobytu občana se hledí jako na splněnou. Ze svědecké výpovědi X měl i žalovaný za prokázané, že žalobce se v místě trvalého pobytu nezdržuje, byt nevyužívá, opak žalobce nezpochybnil, nenamítal, že se v místě trvalého pobytu zdržuje a byt užívá. K námitkám žalobce žalovaný konstatoval, že se s nimi vypořádá nad rámec svých povinností, neboť se jednalo o námitky, které žalobce

mohl uplatnit již v průběhu prvostupňového řízení a neučil tak. Žalovaný v této souvislosti citoval § 82 odst. 4 správního řádu. K námitce pozměnění návrhu konstatoval, že v reakci na doporučení žalovaného jednatele v rámci ústního jednání dne 25. 7. 2018 doplnil, že návrh byl podán na žalobce, čímž byly pochybnosti ohledně osoby, které je navrhováno zrušení údaje o místu trvalého pobytu, odstraněny. Od počátku řízení žalobce věděl, kdo je navrhovatelem a kdo za společnost X jedná. Žalovaný připustil formální nepřesnosti v případě označení navrhovatele v průběhu prvoinstančního řízení, což ovšem nevedlo k nejistotě ohledně osoby navrhovatele. K námitce porušení rovnosti účastníků řízení žalovaný odkázal na § 45 odst. 2 správního řádu, který správnímu orgánu ukládá povinnost pomoci žadateli odstranit nedostatky návrhu na místě nebo jej vyzvat k jejich odstranění. K námitce, že žalobce nedokáže přezkoumat, kdy mu zaniklo užívací právo k objektu, žalovaný zopakoval, že pokud byl údaj o trvalém pobytu přihlášené osoby zapsán na základě souhlasu oprávněné osoby, je podmínka zániku užívacího práva občana k objektu splněna ze své podstaty vždy. Pokud byl žalobce na uvedené adrese přihlášen k trvalému pobytu na základě souhlasu svého otce, není majitelem, spolumajitelem, ani oprávněným uživatelem předmětné nemovitosti, je si této skutečnosti vědom, v řízení ani nenamítl, že by mu užívací právo aktuálně svědčilo. K svědecké výpovědi žalovaný uvedl, že svědkyně má od 19. 3. 2013 na uvedené adrese evidován údaj o místu trvalého pobytu, ačkoli zásilku vypravenou dne 4. 11. 2016 nepřevzala, zásilku vypravenou dne 4. 7. 2018 převzala, přičemž žalobce ani nenamítal nepravdivost její svědecké výpovědi.

II. Žaloba

7. Ve včasné žalobě žalobce především namítal nedostatek aktivní a pasivní legitimace účastníků řízení. Uvedl, že návrh byl doručen x, týkal se zrušení místa trvalého pobytu X, nar. X. Z listiny je patrné, že údaje někdo dodatečně pozměnil. Při ústním jednání byla učiněna X, nar. X. Podle žalobce takovou záměnu (vystoupení a vstoupení) účastníků řízení správní řád v průběhu řízení neumožňuje, analogicky dle § 92 o. s. ř. byl nutnou podmínkou záměny účastníků souhlas s takovou změnou, žalobce takový souhlas nedal. Návrh X, který jako účastníka řízení navrhl nikoli žalobce, ale jeho otce X, nar. X, měl být pro nedostatek aktivní i pasivní věcné legitimace účastníků řízení zamítnut. Žádost přitom neměla žádné nedostatky, žadatel uvedl všechny její náležitosti ve smyslu § 45 a násl. a § 37 odst. 2 správního řádu. Nesprávné označení navrhovatele a dalšího účastníka řízení nebylo překážkou zahájení řízení, řízení bylo zahájeno a mělo být rozhodnuto o nevyhovění žádosti.
8. Správnímu orgánu I. stupně žalobce vytýkal, že při ústním jednání dne 25. 7. 2018 poučil X o nutnosti změny účastníků řízení, čímž předjímal výsledek rozhodnutí mimo rozsah poučovací povinnosti. Žalobce se dovolával rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 25. 5. 1993, sp. zn. 3 Cdo 70/93, nález Ústavního soudu ze dne 3. 1. 1996, sp. zn. I. ÚS 56/95. Věcná legitimace vyplývá z hmotného nikoli z procesního práva, proto se žalovaný mylně odvolává na § 45 odst. 2 správního řádu, což žalobce dovozoval z usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2016, sp. zn. 29 NSCR 4/2016. Žalobce zdůraznil, že povinnost poskytnout účastníku řízení poučení se týká výlučně jeho procesních práv a povinností, nikoli práva hmotného, což vyplývá rovněž z § 4 odst. 2 a § 7 odst. 1 správního řádu.
9. V dalším žalobním bodu žalobce namítal, že nebyla splněna podmínka zániku užívacího práva dle § 12 odst. 1 písm. c) zákona o evidenci obyvatel. Uvedl, že prvostupňovému rozhodnutí vytýkal, že užívací právo nezaniklo. Žalovaný pak změnil odůvodnění prvoinstančního orgánu tak, že dovodil, že žalobci užívací právo nikdy nevzniklo a

neexistovalo, aniž by provedl jakýkoli důkaz, či uvedl, z čeho jeho názor vychází a je tak v souladu s názorem Nejvyššího správního soudu v rozsudku ze dne 6. 11. 2014, sp. zn. 10 As 125/2014. Žalobce namítal, že v průběhu prvoinstančního řízení nebyl vznik užívacího titulu zpochybněn, rozhodnutí hovořilo o jeho zániku odstěhováním svolitele. Pokud v průběhu odvolacího řízení došlo ke změně, tato skutečnost dříve nebyla známa. Dále uvedl, že mu užívací právo vzniklo narozením do rodiny nájemce a citoval rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 10. 2013, sp. zn. 9 As 121/2014 (*pozn. soudu* správně sp. zn. 9 As 121/2012), podle něhož mají členové rodiny, případně domácnosti zpravidla odvozený titul k bydlení založený na rodinně právních vztazích a svědčí jim odvozený titul k užívání s tím, že v takovém případě je právo užívání bytu odhlašované osoby odvozeno od souhlasu odhlašovatele (či jiné osoby) a k prokázání zániku užívacího práva je nutné doložit pouze odvolání tohoto souhlasu. K závěru žalovaného, že ze spisové dokumentace je zřejmé, že se žalobce opakovaně k věci vyjádřil, ale užívání objektu nezpochybnil, žalobce citoval jinou pasáž rozhodnutí, ve které žalovaný naopak uváděl, že se žalobce ve věci nevyjadřoval. Žalobce se odkázal na § 12 odst. 3 zákona o evidenci obyvatel, podle něhož důkazní břemeno leží na straně žalobce, návrh X měl být zamítnut.

10. Pokud žalovaný označil jeho námitky za pozdně podané v rámci koncentrace řízení dle § 85 odst. 4 správního řádu, namítal žalobce, že se nejednalo o žádné nové skutečnosti nebo důkazy, který by mohl uplatnit dříve, ale pouze o námitky, které byly součástí odvolání proti nezákonnému prvoinstančnímu rozhodnutí. Pokud ve spisu není hodnocení výpovědí, zdůvodnění a právní argumentace, byly tyto skutečnosti zřejmé pouze z prvostupňového rozhodnutí.

III. Vyjádření žalovaného

11. Žalovaný po citaci § 12 zákona o evidenci obyvatel shrnul, že se žalobce minimálně od roku 2010 v místě trvalého pobytu nezdržuje, nebyl vlastníkem, spoluvlastníkem, ani nájemníkem nemovitosti, nesvědčilo mu tedy užívací právo k vymezené části objektu, jehož adresa byla v evidenci obyvatel uvedena jako místo trvalého pobytu, a proto byly splněny podmínky po zrušení údaje o místu jeho trvalého pobytu.
12. Podle žalovaného je z podaného návrhu zřejmé, že byl podán X, a z příloh, že tato osoba je jednatelem společnosti X, kterou byl oprávněn samostatně zastupovat a která je vlastníkem nemovitosti, v níž měl žalobce údaj o trvalém pobytu evidován. Námitky vůči legitimaci k podání návrhu začal žalobce uplatňovat až poté, co žalovaný prvoinstanční orgán sám upozornil, že z návrhu není zřejmé, zda byl návrh podán X jako zástupcem uvedené společnosti, a pro upřesnění věci označil za vhodné, aby návrh pan X upřesnil. Při osobním podávání návrhu byl navrhovatel správním orgánem v souladu s § 45 odst. 2 správního řádu poučen a dotázán, zda údaje v návrhu jsou správné, načež si navrhovatel uvědomil, že udělal chybu v datu narození účastníka řízení a návrh podal bez této chyby, tudíž od počátku řízení nebylo pochyb o tom, kdo je účastníkem řízení. Protože z provedené změny nebylo zřejmé, zda byla provedena s vědomím navrhovatele, žalovaný opět v písemnosti ze dne 13. 6. 2018 doporučil, aby navrhovatel v zájmu vyšší jednoznačnosti svůj návrh upřesnil. Podle žalovaného není námitka žalobce důvodná, protože od počátku bylo jasné, kdo žádost podal a komu je navrhováno zrušení trvalého pobytu, tedy kdo má v řízení postavení účastníka. V průběhu řízení se účastníci řízení nezměnili, z řízení ani nevystoupili ani do něho nově nevstoupili, k žádné záměně bez vědomí účastníka řízení nedošlo.

13. K poučení správního orgánu, které by předjímalo eventuální výsledek řízení, žalovaný konstatoval, že z protokolu o ústním jednání není zřejmé, že by byl navrhovatel poučován o nutnosti změny účastníků řízení, jak žalobce namítá, v protokolu není poučování zaznamenáno, protokol obsahuje pouze sdělení navrhovatele, že návrh uvedeného dne doplnil. Fakticky se nejednalo o změnu původního návrhu, nýbrž jednoznačné potvrzení údajů v něm uvedených, tedy že návrh podal navrhovatel jako jednatel společnosti, a to na osobu X, nar. X. Ing.
14. Podle žalovaného odvozené užívací právo žalobce zaniklo spolu se zánikem primárního užívacího práva jeho otce v roce 2010, v době podání návrhu již neexistovalo, nebylo třeba zánik užívacího práva prokazovat. Pokud se novou nájemkyní bytu stala X, vzniklo primární užívací právo nově této nájemkyni.
15. Dále žalovaný uvedl, že námitky, které žalobce uplatnil v odvolání, mohl nepochybně uplatnit již v průběhu řízení. Žalobce nereagoval ani poté, kdy ho prvoinstanční orgán nad rámec svých povinností vyzval, aby se vyjádřil k podkladům rozhodnutí. Žalovaný však i na tyto námitky, které žalobce uplatnil nově až ve svém odvolání, reagoval a vypořádal se s nimi.
16. V závěru svého vyjádření žalovaný shrnul, že navrhovatel, v řízení zastoupený X, byl k podání návrhu oprávněn, neexistují pochybnosti o tom, že žalobce nemovitost na uvedené adrese několik let neužívá. V minulosti mu svědčil pouze odvozený užívací titul k nemovitosti, a to užívací právo odvozené od primárního užívacího práva jeho otce, které však zaniklo ukončením nájemní smlouvy, došlo tak i k zániku užívacího práva odvozeného. Žalovaný sice zjistil některá formální pochybení prvostupňového orgánu, ale v průběhu celého řízení účastníci věděli, v jaké věci je řízení vedeno, znali ostatní účastníky řízení, nebyli v průběhu řízení kráceni na svých právech, mohli uplatňovat práva a podmínky podmiňující zrušení údaje o místu trvalého pobytu byly splněny. Podle žalovaného jsou žalobní námitky nedůvodné.

IV. Replika

17. Na vyjádření žalovaného žalobce reagoval replikou. Zpochybnil, jak si mohl žalovaný pamatovat úkon, který není obsahem správního spisu. Jak změnil navrhovatel údaje z X na X a z údaje X, X, na údaj X, X, což je poznamenáno odlišným písmem v návrhu, žalovaný nevysvětlil.
18. Žalobce opět odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 10. 2013, sp. zn. 9 As 121/2014, z něhož dovozoval, že od roku 1972 měl odvozený titul užívání, který vznikl narozením do rodiny manželů N., nikoli souhlasem otce z roku 1996. Primární užívací právo nezaniklo, navrhovatel měl prokázat zánik společného nájmu bytu manžely. Pro případ, že by odhlášením otce X zaniklo jeho užívací právo, nezaniklo primární užívací právo druhého z manželů X.
19. Žalobce připustil, že v námitce minil § 82 nikoliv § 85 správního řádu. Žalovaný neuvedl, kdy bylo provedeno poučení o koncentraci řízení. K vyjádření žalovaného, že se žalobce nestaral o ochranu svých práv, odkázal na povinnost navrhovatele ohlašovně prokázat zánik užívacího práva a neužívání objektu, tyto skutečnosti snažila prokazovat ohlašovna. Žalobce se neztotožnil s výpovědí svědkyně X, kterou nezná, kdy z reklamace pošty ze dne 24. 11. 2016 založené ve spise vyplývá, že zásilka byla dodána zpět s tím, že adresát je na uvedené adrese neznámý. Žalobce uvedl, že doplňuje žalobní body na základě vyjádření

žalovaného, trval na tom, že nebyla splněna ani jedna podmínka pro zrušení údaje o místu trvalého pobytu.

V. Posouzení věci krajským soudem

20. Napadené rozhodnutí a řízení, které jeho vydání předcházelo, krajský soud posuzuje v řízení dle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), a to v rozsahu a mezích uplatněných žalobních bodů dle § 75 odst. 2 s. ř. s., přitom vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, v souladu s § 75 odst. 1 s. ř. s.
21. O podané žalobě zdejší soud již jednou rozhodoval, rozsudkem ze dne 1. 8. 2019, č. j. 59 A 113/2018-36, rozhodnutí žalovaného zrušil pro vady řízení, věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení a žalobci přiznal náhradu nákladů řízení ve výši 3 000 Kč. Soud shledal napadené rozhodnutí nepřezkoumatelným pro nedostatek důvodů, neboť nedává dostatečnou odpověď na otázku, na základě jakých skutkových a rovněž právních důvodů zaniklo žalobcovo užívací právo k bytu v dotčeném objektu. Ostatní žalobní námitky, konkrétně námitky nedostatku aktivní a pasivní legitimace účastníků správního řízení, překročení poučovací povinnosti správního orgánu způsobem zakládajícím nerovnost účastníků řízení, prokázání skutečnosti, že se žalobce v bytu na uvedené adrese nezdržuje, nepřezkoumatelnost žalovaného rozhodnutí z důvodu pominutí odvolacích námitek, soud posoudil jako nedůvodné.
22. Tento rozsudek byl ke kasační stížnosti žalovaného zrušen rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 11. 2021, č. j. 7 As 298/2019-20. Nejvyšší správní soud vyslovil, že závěr krajského soudu o nepřezkoumatelnosti rozhodnutí neobstojí. Konstatoval, že údaj o trvalém pobytu byl žalobci zapsán podle § 10 odst. 6 písm. c) zákona o evidenci obyvatel na základě souhlasu jeho otce, žalobci tak nevzniklo (originální) užívací právo k bytu. Žalovaný proto dospěl k závěru, že na posuzovanou věc lze aplikovat závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 11. 2014, č. j. 10 As 125/2014-36. A proto uzavřel, že v řízení není potřeba prokazovat zánik užívacího práva žalobce, které nikdy nevzniklo a neexistovalo, a že na zákonnou podmínku prokázání zániku užívacího práva podmiňující zrušení údaje o místu trvalého pobytu se v takovém případě hledí bez dalšího jako na splněnou. Nejvyšší správní soud žalovanému přisvědčil, že na případ žalobce lze obdobně aplikovat obecné závěry obsažené v označeném rozsudku, neboť tento se rovněž týkal návrhu na zrušení trvalého pobytu osoby přihlášené k trvalému pobytu se souhlasem oprávněné osoby (matky), kdy zápis údaje o trvalém pobytu nebyl spojen s prokázáním vzniku užívacího práva, tedy skutkově i právně obdobné věci. Nejvyšší správní soud dodal, že závěr žalovaného o tom, že žalobci v rozhodné době nesvědčilo užívací právo k bytu, není v rozporu s právními závěry obsaženými v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 10. 2013, č. j. 9 As 121/2012-47. Poznamenal, že v žalobcově případě však oprávněná osoba (otec žalobce), která v minulosti udělila souhlas s ohlášením změny místa trvalého pobytu žalobce, již v rozhodné době nebyla nájemcem předmětného bytu, tudíž bezpochyby došlo k zániku jejího (neodvozeného) užívacího práva k bytu. Za uvedené situace proto nelze dovozovat existenci odvozeného užívacího práva žalobce k předmětnému bytu, které je odvislé od příslušnosti ke společné domácnosti s oprávněnou osobou, přičemž žalobce jeho existenci ostatně v průběhu správního řízení ani netvrdil a tato nebyla v řízení ani zjištěna. Vysloveným právní názorem je soud v dalším řízení vázán v souladu s § 110 odst. 4 s. ř. s.

23. Předmětem soudního přezkumu je rozhodnutí žalovaného ve spojení s prvostupňovým rozhodnutím o zrušení údaje o místu trvalého pobytu žalobce na adrese X, podle § 12 odst. 1 písm. c), odst. 2 zákona o evidenci obyvatel.
24. Podmínky pro zrušení údaje o místu trvalého pobytu upravuje § 12 odst. 1 písm. c) zákona o evidenci obyvatel tak, že ohlašovna rozhodne o zrušení údaje o místu trvalého pobytu, zaniklo-li užívací právo občana k objektu nebo vymezené části objektu, jehož adresa je v evidenci obyvatel uvedena jako místo trvalého pobytu občana, a neužívá-li občan tento objekt nebo jeho vymezenou část. Podle odst. 2 ohlašovna rozhodne o zrušení údaje o místě trvalého pobytu podle odst. 1 písm. c) jen na návrh vlastníka objektu nebo jeho vymezené části nebo na návrh oprávněné osoby uvedené v § 10 odst. 6 písm. c). Navrhovatel je v takovém případě povinen existenci důvodů uvedených v odst. 1 písm. c) ohlašovně prokázat.
25. Z uvedeného vyplývá, že pro zrušení údaje o místu trvalého pobytu je kromě návrhu podaného oprávněnou osobou třeba splnit podmínku zániku užívacího práva osoby, jejíž údaj o místu trvalého pobytu k příslušnému objektu má být zrušen, a současně musí být splněna podmínka neužívání objektu touto osobou. Je to navrhovatel, kdo je povinen existenci důvodů rozhodných pro zrušení údaje o místu trvalého pobytu ohlašovně prokázat.
26. Žalobce především namítal nedostatek aktivní a pasivní legitimace účastníků správního řízení, z něhož napadená rozhodnutí vzešla.
27. Okruh účastníků správního řízení o zrušení údaje o místu trvalého pobytu vyplývá § 12 odst. 2 zákona o evidenci obyvatel ve spojení s § 27 správního řádu. Ohlašovna rozhodne o zrušení údaje o místu trvalého pobytu z důvodu dle § 12 odst. 1 písm. c) zákona o evidenci obyvatel pouze na návrh vlastníka objektu nebo jeho vymezené části nebo na návrh oprávněné osoby uvedené v § 10 odst. 6 písm. c). Navrhovatel je v souladu s § 27 odst. 1 správního řádu účastníkem řízení. Dle § 27 odst. 2 správního řádu je pak účastníkem osoba, které se zrušení údaje o místu jejího trvalého pobytu týká, odhlašovaná osoba je nepochybně osobou dotčenou na svých právech ve smyslu uvedeného ustanovení.
28. Ve shodě se žalovaným má soud za to, že v řízení zahájeném na návrh podaný dne 26. 10. 2016 X nedošlo k žádné nepřípustné záměně účastníků (jejich vstoupení či vystoupení z řízení), která by snad ze zákona vyžadovala souhlas žalobce. Žalobcovy argumenty analogickou aplikací § 92 o. s. ř. či závěry judikatury civilních soudů nejsou na místě, nejednalo se o civilní spor, ve kterém by byl okruh účastníků závislý na žalobním tvrzení, nejednalo se o žádné sporné řízení, a to ani ve smyslu § 141 správního řádu.
29. Již z podaného návrhu ze dne 26. 10. 2016 ve spojitosti s jeho přílohami vyplývá, že návrh byl podán X jako jednatelem společnosti X. Tato skutečnost byla prokázána výpisem z obchodního rejstříku ze dne 25. 10. 2016 (*pozn. soudu* nikoli z roku 2018, jak nesprávně uvedl žalovaný ve vyjádření k žalobě). Společnost X je vlastníkem objektu č. p. X na adrese X, která byla jako místo trvalého pobytu žalobce zapsána v evidenci obyvatel, což bylo při podání návrhu doloženo výpisem z katastru nemovitostí. Pokud z návrhu vyplývá, že poznámka „X“ byla dopsána jiným písmem, zjevně tedy nikoli X, soud v této skutečnosti nespatřuje překročení rámce § 45 odst. 2 správního řádu, neboť se jednalo pouze o upřesnění údaje o navrhovateli v souladu s podanými přílohami, ať již k němu došlo při osobním podání žádosti či snad později. Podle soudu bylo od počátku zřejmé, že návrh byl podán X za uvedenou společnost, tedy vlastníkem objektu, tudíž osobou oprávněnou ve

smyslu § 12 odst. 2 zákona o evidenci obyvatel. Ani správní orgán I. stupně neměl v tomto směru žádné pochybnosti, jak vyplývá již z oznámení o zahájení správního řízení ze dne 2. 11. 2016. V této písemnosti správní orgán I. stupně totiž uvedl, že návrh byl podán X za společnost X, která byla výslovně označena jako navrhovatel. Soud nesouhlasí s žalobcem, že návrh byl dne 26. 10. 2016 podán X jako fyzickou osobou, a proto měl být zamítnut. Toto kategorické tvrzení žalobce vyvrací k návrhu připojené přílohy, z nichž vyplývá, že X prokazoval při podání návrhu současně svoje oprávnění jednat za společnost X., stejně jako vlastnické právo této společnosti k dotčenému objektu, jakožto i nájemní vztah existující mezi společností a nájemkyní X a nahlášení X jako spolubydlící osoby. Doplnění návrhu při ústním jednání dne 25. 7. 2018 na jeho zadní straně bylo jednoznačně motivováno pokynem žalovaného, který v průběhu řízení vedl správní orgán I. stupně k tomu, aby byl z důvodu právní jistoty navrhovatel upřesněn v návrhu samotném tak, aby beze zbytku odpovídal přílohám návrhu, a aby z návrhu vyplývalo, že upřesnění bylo učiněno navrhovatelem.

30. Obdobně bylo s vědomím navrhovatele učiněno upřesnění návrhu co do uvedení data narození žalobce, jak vyplývá z upřesnění návrhu ze dne 25. 7. 2018, což považuje soud za rozhodující. Od počátku řízení bylo zřejmé, že navrhovatel požaduje zrušení zápisu o místu trvalého pobytu X na uvedené adrese. Jestliže byl navrhovatel správním orgánem I. stupně veden k tomu, aby byl původně nesprávně uvedený údaj o datu narození opraven tak, aby se týkal osoby, jejíž místo trvalého pobytu bylo v objektu navrhovatele evidováno, nespátňuje v tomto soud postup, který by odporoval § 45 odst. 2 správního řádu a který by znamenal překročení poučovací povinnosti správního orgánu způsobem zakládajícím nerovnost účastníků řízení, ale naopak realizaci zásady výkonu veřejné správy jako služby veřejnosti, vykovávané v součinnosti s dotčenými osobami podle § 4 odst. 1, odst. 2 správního řádu.
31. Lze dodat, že poučovací povinnost správních orgánů dle § 4 odst. 2 ve spojení s § 45 odst. 2 správního řádu je vnímána poměrně široce, netýká se striktně pouze procesních práv (z tohoto důvodu je nepřipadná žalobcová argumentace judikaturními závěry týkajícími se poučení soudu účastníků civilního sporného řízení), ale je realizována v závislosti na povaze úkonu a též vzhledem k osobním poměrům dotčené osoby (srov. *Jemelka, L., Pondělíčková, K., Bohadlo, D.* Správní řád. Komentář. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 34). Pokud tedy z podaného návrhu vyplývalo, že jím navrhovatel požaduje zrušení zápisu o místu trvalého pobytu X, které je jako místo trvalého pobytu evidováno na uvedené adrese objektu č. p. 740, přičemž datum narození evidované osoby nebylo uvedeno správně (neodpovídalo evidované osobě), bylo v pořádku, pokud správní orgán I. stupně pomohl navrhovateli tento nedostatek návrhu upřesnit, a to tak (veden opět pokynem žalovaného), aby bylo zřejmé, že upřesnění bylo učiněno navrhovatelem. Popsaný postup nepředstavoval žádné zkrácení práv žalobce, neboť ten od momentu, kdy s ním správní orgán I. stupně jednal jako s účastníkem řízení, věděl, čeho se řízení týká, co je v něm požadováno, kdo návrh podal a kdo za vlastníka objektu společnost X jedná.
32. Nyní již k žalobnímu bodu, v němž žalobce namítal, že nebyl prokázán zánik jeho užívacího práva k bytu. Jak již bylo uvedeno shora, prokázání zániku užívacího práva je jednou z podmínek pro zrušení údaje o místu trvalého pobytu. Z napadeného rozhodnutí vyplývá, že v žalobcově případě byla splněna zákonná podmínka ve smyslu § 12 odst. 1 písm. c) ve spojení s § 12 odst. 2 zákona o evidenci obyvatel, tedy že žalobci v rozhodné době nesvědčilo užívací právo k bytu. Žalovaný uvedl, že údaj o trvalém pobytu byl

žalobci v minulosti zapsán podle § 10 odst. 6 písm. c) zákona o evidenci obyvatel na základě souhlasu jeho otce, který v té době na uvedené adrese bydlel na základě nájemní smlouvy, a žalobci tak nevzniklo (originální) užívací právo k bytu. Proto uzavřel, že v řízení není potřeba prokazovat zánik užívacího práva žalobce, které nikdy nevzniklo a neexistovalo, a že na zákonnou podmínku prokázání zániku užívacího práva podmiňující zrušení údaje o místě trvalého pobytu se v takovém případě hledí bez dalšího jako na splněnou. Tento závěr není v rozporu se závěry prvostupňového rozhodnutí, neboť ani v něm správní orgán I. stupně vznik a existenci užívacího (originálního) práva žalobce k předmětnému bytu nedovodil. Jak konstatoval Nejvyšší správní soud ve zrušujícím rozsudku ze dne 30. 11. 2021, č. j. 7 As 298/2019-20, na případ žalobce lze obdobně aplikovat obecné závěry obsažené v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 11. 2014, č. j. 10 As 125/2014-36, kterých se dovolával žalovaný v napadeném rozhodnutí, neboť označený rozsudek se rovněž týkal návrhu na zrušení trvalého pobytu osoby přihlášené k trvalému pobytu se souhlasem oprávněné osoby (v tehdy řešeném případě matky), kdy zápis údaje o trvalém pobytu nebyl spojen s prokázáním vzniku užívacího práva. V nyní posuzované věci otec žalobce jako oprávněná osoba, která v roce 1996 udělila souhlas s ohlášením změny místa trvalého pobytu žalobce, již v rozhodné době nebyla nájemcem předmětného bytu, bezpochyby tedy došlo k zániku jejího (neodvozeného) užívacího práva k bytu. Za dané situace proto nelze dovozovat existenci odvozeného užívacího práva žalobce k předmětnému bytu, které je odvislé od příslušnosti ke společné domácnosti s oprávněnou osobou. Lze dodat, že žalobce jeho existenci v průběhu správního řízení ani netvrdil a tato nebyla v řízení ani zjištěna. Zmíněná závislost žalobcova odvozeného práva k předmětnému bytu na užívacím právu (originálním) jeho otce plyne rovněž z prvostupňového rozhodnutí.

33. Rovněž jako nedůvodnou vyhodnotil soud žalobní výtku týkající se prokázání skutečnosti, že žalobce se v bytu na uvedené adrese nezdržuje. Nekonzistentní tvrzení žalovaného ohledně toho, zda se žalobce k věci vyjádřil či nikoli, nic nemění na tom, že navrhovatel neužívání bytu v předmětném domě dostatečně prokázal svědeckou výpovědí X. Svědkyně jednoznačně vypověděla, že po dobu asi posledních 5 let, kdy v domě sama bydlí, žalobce v domě nikdy neviděla a v bytě bydlí pouze jeho sestra. Ojedinelé nepřevzetí doručované zásilky, o němž svědčí obsah správního spisu včetně reklamace doručení písemnosti, věrohodnost svědkyně nemohlo zpochybnit. V tomto směru se soud plně ztotožnil s hodnocením provedeného důkazu žalovaným, který zdůraznil, že svědkyně má na uvedené adrese evidovaný trvalý pobyt od 19. 3. 2013 a doručovanou zásilku si v jiném případě převzala. Samotné tvrzení svědkyně, že se žalobce na uvedené adrese nezdržuje a v bytě bydlí pouze jeho sestra, žalobce v průběhu řízení relevantně nezpochybnil.
34. K závěru žalovaného, že žalobce uplatnil své námitky v rozporu se zásadou koncentrace vyjádřenou v § 82 odst. 4 správního řádu, se kterým žalobce nesouhlasil, soud uvádí následující. Ustanovení § 82 odst. 4 správního řádu, podle něhož se k novým skutečnostem a k návrhům na provedení nových důkazů v odvolání nebo v průběhu odvolacího řízení, přihlédne jen tehdy, jde-li o takové skutečnosti nebo důkazy, které účastník nemohl uplatnit dříve, zakotvuje koncentraci řízení, jež má účastníkům řízení zamezit neustálému předkládání nových skutečností a důkazů. Je tak na účastnících řízení, aby veškeré známé skutečnosti, námitky a důkazní návrhy uplatnili již v řízení před správním orgánem prvního stupně. Nepřihlédnutí k novým skutečnostem a důkazním návrhům je však omezeno, a to s ohledem na ostatní principy, na nichž stojí správní řízení (např. nemožnost aplikovat tuto zásadu v sankčním řízení – viz rozsudek Nejvyššího správního

soudu ze dne 22. 1. 2009, č. j. 1 As 96/2008-115, publ. ve Sb. NSS 1856/2009), resp. s ohledem na zákonem stanovený rozsah přezkumu ze strany odvolacího orgánu (např. neuplatnění této zásady při posuzování účastenství – viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 5. 2017, č. j. 9 As 154/2016-31).

35. Obecnému výkladu § 82 odst. 4 správního řádu ze strany žalovaného nelze v podstatě ničeho vytknout. Nicméně žalovaný při jeho aplikaci na daný případ vsutku pominul, že v odvolání a jeho doplnění šlo nikoli o nové skutečnosti ve smyslu nových skutkových okolností a nové návrhy na doplnění dokazování, nýbrž o námitky, v nichž žalobce namítal konkrétní vady postupu správního orgánu prvního stupně, zejména při určení okruhu účastníků řízení a při realizaci poučovací povinnosti, a nezákonnost rozhodnutí, resp. též nepřezkoumatelnost závěrů o zániku jeho užívacího práva. Námitky takové povahy nemůže odvolací orgán vyhodnotit jako opožděné, uplatněné v rozporu se zásadou koncentrace odvolacího řízení. Soud má však za rozhodující, že se žalovaný v napadeném rozhodnutí všemi hlavními odvolacími námitkami zabýval a v odůvodnění rozhodnutí (byť poznamenal, že tak činí nad rámec svých povinností) žalobcovy námitky vypořádal. Žalovaný tak provedl přezkum napadeného rozhodnutí v intencích § 89 odst. 2 správního řádu a jeho rozhodnutí nelze považovat za nepřezkoumatelné z důvodu pominutí odvolacích námitek.
36. Lze tedy uzavřít, že závěry správních orgánů, že byly splněny zákonné podmínky pro zrušení údaje o trvalém pobytu žalobce na uvedené adrese ve smyslu § 12 odst. 1 písm. c) zákona o evidenci obyvatel byly splněny.

VI. Závěr a náklady řízení

37. Ze shora uvedených důvodů tedy soud shledal žalobu nedůvodnou, proto ji zamítl podle § 78 odst. 7 s. ř. s.
38. O žalobě soud rozhodoval, aniž nařídil ústní jednání, v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s., když s tímto postupem žalobce i žalovaný nevyslovili ve stanovené lhůtě svůj nesouhlas.
39. Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 věta první s. ř. s., podle kterého účastník, který měl ve věci plný úspěch, má právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl.
40. V souzeném případě byl úspěšný žalovaný správní orgán, ten ale náhradu nákladů řízení nežádal, ostatně mu ani žádné náklady nad rámec běžné činnosti nevznikly, soud vyslovil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty

na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu

a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Liberec 3. únor 2022.

Mgr. Lucie Trejbalová
předsedkyně senátu